

Töö on häa ni rühmitat
kui oselt.
Arvan, et töid võik arvutada
Diplomitöö.
21. VII. 1938.

Diplomitöö
392218

E. V.
TARTU ÜLISKOOLI
DIPLOMIVÕTUKOOND
1. veebruar 1938
№ 2346
TARTU

Hagi kindlustamine.

1. A 18889

ds. v 18. andor ku unustad
õiguste, lõkroung loje pami

Diplomitöö
Juhau Kuber
stud. ier.

Hagi kindlustamine.

Hagi kindlustamise all mõistame niisuguste kaitsevahendits tarvitusele võtmist kohtu poolt, millega kindlustatakse nõudja õigust saada rahuldust kostja varandusest, kui nõudja taotlused kostja poolt saavad rahuldatud ja kui on olemas oht, et kohtuotsuse täitmine osutub võimatuks.

Selle instituudi vaatlemisel tuleb käsitamisele võtta järgmiste küsimuste analüüs: 1/nõudekindlustuse mõiste ja selle võimaldamise tingimused; 2/kindlustuse viisid ja asendamine; 3/nõude kindlustus kõigis menetluse staadiumides; 4/kaebused hagikindlustuse asjades; 5/mitteõige hagi kindlustuse tagajärjed.

Hagikindlustus on nõudja taotluste kaitsevahend. Selle instituudi loomisel on seadusandja välja läinud tegeliku elu tarvidusest. Seadus tahab kaitsta selle instituudi sisseseadmisel heausulise nõudja halvausulise kostja vastu. Tegelik elu näitab, et isegi väga selge nõudmise juures selle esitamisest kuni lõpuliku lahendamiseni kohtu poolt on ikka suurem või vähem ajaline vahemik. See ajavahemik on mala-fide kostjale käepärast. Tegelikus elus näeme sagedasti juhtumid, kus kostja asja püüab

hitada, kaebab alatasa edasi ja edasi. Teiselt poolt võimal-
d see venitamine kohtus kostjale oma varandust kõrvale toi-
tada, vöörandada jne., nii et isegi kui nõudja protsessi vöi-
d, tasiis jääb ilma rahata, sest kostjalt midagi võtta pole, ta
juba aegsasti kõrvaldanud oma varanduse ja seda toimetanud
ta, kust seadus kohtupristavi näol seda kätte ei saa. Koh-
tsus kaotab oma efektiivsuse, kohus kaotab rahva silmis
autoriteedi, kui õigluse ja seaduse kaitsja. Et seda häda-
tu vältida, on seadusandja loonud hagi kindlust. instituudi.
Ma piirdun siinkohal vaid esitatud nõudekindlustuse küsi-
se vaatlemisel, jättes kõrvale tulevase nõudmise kindlustuse
simuse.

Ülal antud mõiste määratlusest on selge, et mitte iga hagi
vöi kindlustada. Selleks on vajalik eriliste tingimuste ole-
olu, mis leiavad väljendust seaduses. Need tingimused on: 1/
de tõepärasus, 2/periculum in mora, 3/nõudmine peab olema
as määratav, 4/nõudja peab äranäitama kindlustuse viisi.
Esimeseks ning tähtsamaks tingimuseks hagikindlustuse and-
el on hagi tõepärasus. Mõnel juhul on see tõepärasus käega
sutav, nii et vastupidine kahtlus vöib tekkida vaid siis, kui
tja esitab vastuvaidlemata tõendusiselle kohta, et hagejal
olnud neid õigusi, mille alusel ta taotlused põhinevad, nende
tumise vöi kaotamise tagajärjel. Sellepärast seadus seab ülesse

tõepärasuse ~~xxxxix~~ presumptsiooni, mille järele kohus peab rahuldama nõudekindlustuse palve, kui selle aluseks on seatud korras tehtud või tõestatud või akohustis ehk protestitud veksel /Tsiviil kohtupidamise Seadus § 595/. Säärane nõudekindlustuse palve ei kuulu rahuldamisele, kui kostja toob usaldusväärsed tõendid, et see õigus on kustunud, aegumise, tasumise, kohtuotsuse või selle akti võltsimise tõttu.

Teiseks tähtsaks tingimuseks nõudekindlustuse juures on ähvardav oht rahuldust mitte saada hilinemise tõttu - periculum in mora. Seda küsimust, kas antud juhul on olemas periculum in mora, mille tõttu nõudja kaotaks võimaluse oma õigustatud nõudmise järgi saada rahuldust, - otsustab kohus oma äranägemisel, toetudes nõudja poolt esitatud põhistustele. Arusaadavalt, nõudekindlustuse palve esitamisel koos hagiga, nõudjal ei ole võimalik esitada tõendeid, mis seda ähvardavat ohtu otseselt kinnitaksid. See oht on oletus kostja kavatsustest ja seepärast oleks otseste tõendite nõudmine hagejalt mitte ainult ebaõiglane, vaid tihti täitsa võimata /Annekov, III lhk. 171./.

Mitte ainult õiglus vaid ka ettenägelikkus nõuab, et kahtlus mis tekkinud kindlustuse andmisel, tõlgendatakse mitte kostja, vaid hageja kasuks, sest kahju võib tekkida kindlustuse mitteamandmisel hagejale, tõenäolisemalt, kui kostjale kindlustuse

andmise tõttu. Selle alusel on praktika seisukoht õige, kui ta ei nõua tõendamist hageja poolt selle kohta, et kindlustuse mitteandmine võib hävitada tema võimalused hiljem saada rahuldust oma nõudmise järele. /Jurenev, Častnoe proizvodstvo, tsit. Tjutrjumov 1. II 97./

Tekib küsimus, kuidas peab toimima kohus, kui ta näeb ette kahjude tekkimise võimalust ~~hageja~~ kostjale hagikindlustuse tagajärjel. Issatsenko /III. L. 333/ leiab, et kui nõudmine on tõepärane ning on andmeid, et rahuldust ei saa, peab kohus - ka sellel korral, kui ta näeb ette võimalike kahjude tekkimist kostjale, - siiski rahuldama kindlustuse palve. Üldiselt peab kohus arvestama sellega missuguse poole huvid võivad saada rohkem riivatud küsimuse lahendamisest nii või teisiti. Kui ei ole kahtlust nõude tõepärasuses, teiselt poolt ei tekita kahtlustust rahulduse mittesaamise võimalus, siis kohus ei või nõudja huvid hüljata, sest seadus annab kostjale võimaluse oma huve kaitsta teise kindlustuse viisi äranäitamisega, või küllaldase rahalise summa esitamisega /§ 613-615/. Peale selle on kostjal võimalus hiljem nõuda kõikide kahjude heastamist, mis temale ebaõige kindlustuse tõttu on tekkinud /§ 601/. Nii siis, langeb selles küsimuses raskuspunkt küsimusele, kuivõrd nõudja taotlused on tõepärased ja kuivõrd tõsine on rahulduse mittesaamise oht.

Veel tõhusam abinõu sellest ummikust pääseda on Vene tsiviilprotsessi 1900. a. eelnõu eeskiri, millega lubatakse igal juhul hagikindlustus, kui nõudja esitab rahasumma kostja võimalikkude kahjude kindlustuseks /projekt § 456/.

Kolmas tingimus hagikindlustuse võimaldamiseks on hagi kindel hind, § 593/. Selle eeskirja siht on väljendatud seaduse motiivides. Ei ole õiglane kostjat siduda üldise ebamäärase keeluga tema varanduse kohta, sest kui hagi summa ei ole äramääratud, kohus ei või kindlustuse summat fikseerida. Selle instituudi sisseseadmisega seaduseandja leidis vajalikuks kaitsta nõudja taotlusi, kuid teiselt poolt ka kostja huvid ei tohi rohkem kannatada kui just vajalik.

Sellest üldisest põhimõttest järgneb, et kui hageja ei ole määranud oma taotluste suurust, kohus peab ta palve kindlustuse saamiseks tähelepanemata jätma. Mis puutub nõudmistesse, mis oma loomu poolest hinnatavad ei ole, siis nii kohtupraktikas kui ka teoorias ei ole väljakujunenud ühtlaseid ja kindlaid seisukohti nende suhtes. Hagikindlustuse pooldajad väidavad, et Ts. Kp. S. § 602 tuleb laiendavalt tõlgitseda, sest kohus võib tühikuid täiendada seaduse üldise mõtte järele /§ 9/. § 593 maksab vaid varanduslike hagide kohta, siit ei saa aga välja lugeda üldist hagide kindlustuse keeldu, kui hageja hagi aluseks on õigus, mis oma loomu poolest ei ole hinnatav. Selle

vaate vastased on arvamisel, et § 602 laiendavalt tõlgitseda kuidagi ei saa. Mis puutub aga § 593-as väljendatud reeglisse, siis tuleb sellest nii aru saada, et ~~kui~~ ühtki nõudmist, kui ta oma loomu poolest hinnatav ei ole, või on seda nõudja jätnud hindamata, -ei või kohtu poolt kindlustada. Samuti ei kuulu kindlustamisele nõudmised, mille hind praegusel silmapilgul pole määratav. Viimasel juhul võib seda nõudmist kindlustada selles osas milles kahju suurus on võimalik kindlaks teha.

Neljandaks tingimuseks nõude kindlustamisel on hagi kindlustuse viisi äratähendada. § 603/.

Hagisi võib kindlustada ~~kostja~~ kinnisvara suhtes märkuse sissekandmisega kinnistusregistrisse või kostja vallasvara ~~arrest~~ arestimise teel. Kui nõudmine teisel viisil ei ole kindlustatud, võib kostjalt võtta allkiri alalisest elukohast või ajutisest elukohast mittelahkumise kohta. § 602/. Kindlustuse viisi tarvitusele võtmine oleneb nõudjast. See eeskiri põhineb tsiviilkohtu võistluse printsiibile. Kuid ühel juhul oleneb kindlustuse viisi äramääramine täiesti kostjast. Nimelt võimaldab ~~see~~ seadus kostjale äranäidata, kes tema maksmise või tähtpäeval ~~maksmise~~ maksmise eest vastutab.

Allkirja võtmine elukohast mittelahkumise kohta on subsidiaarne abinõu, millega tahetakse kostjat sundida äranäitama äendajaid või teisi kindlustuse viise millega hageja taotlused

oleksid kaitstud. Seda abinõu tarvitatakse praktikas hea
eduga neil juhtumel, kui kostja vara kohta puuduvad andmed,
teiselt poolt aga on kostja oma kutselise tegevuse tõttu
alatas sunnitud ühelt kohalt teise liiklema/Proovireisijad/.

Märkuse sissekandmisel kostja kinnisvarale on nõudja
kohustatud seda kinnisvara ja selle asukohta kindlasti ära-
tähendada /§ 605/. Üldised keelud ei ole lubatud /§ 606/. Enne
26 juuni 1889a. seadust oli võimalik hagikindlustus keelu
asetamisega nii kindlasti äratähendatud kostja kinnisvara
peale kui ka, teatud juhtudel iga kostja kinnisvarale, ükskõik
kus niisugune peaks leiduma. Selle seaduse kehtima panekuga
on aga üldised keelud kaotatud.

Nõudekindlustus kostja kaevanduse peale, kui krunt ei ole
kostja omandus, teostatakse kaevanduse võõrandamise keelu läbi.

Kui vaielus käib omandiõiguse pärast, siis hagikindlustus
teostatakse vaieldava vallasvara arestimise või vaieldavale
kinnisvarale keelumärkuse sissekandmise teel /§ 609/. Kui aga
selle nõudmisega käib kaasas veel mingi rahaline taotlus /nt.
kahjud heastamine, mis tekkinud võõra vara kasutamise või
rikkumise tõttu/, siis see viimane taotlus võib saada kindlusta-
tud ka teisel viisil. Hagisi omandusõiguse tunnustamise pärast
on mõeldav kindlustada ka kostjalt allkirja võtmise teel

elukohast mitte lahkuda, kui hagejal ei oleks teada vaieldava vara /nt.vallasvara/ täpne asukoht. See abinõu on ajutine surveabinõu, millega tahetakse kostjat sundida äranäitama vaieldava eseme asukohta, sest viimase mitteteadmisel ei võimaldu teostada asja arestimist.

Juhul kui vaieldavale kinnisvarale on sissekantud keelumärkus, on selle valdajal keelatud krundi peal asetsevat metsa raiuda rohkemal määral kui see just vaja majapidamiseks. Nõudja palvel võib kohus pooltele ettekirjutada asutada metsa üle järelvalve /§ 610, §II/. Siin on välja mindud põhimõttest, mille järele iga vaieldav varandus peab säilitama asja lõpliku otsustamiseni võimalikult samas seisukorras, kusjuures pool võib nõuda, et temale üleantaks just see ese, mille kohta käis vaieldus ja oli kohtu poolt temale välja mõistetud. Seejärel on keelatud vaieldava metsa raiumine rohkemal määral, kui seda majapidamises just vaja, ka sel juhul kui metsa väärtus on teisel viisil kindlustatud /§ 611 motiivid/.

Kui hagi aluseks olevas lepingus on tähendatud mõni varandus võimaliku hagi kindlustuseks, siis teostatakse kindlustust esijoones selle vara suhtes. Nõudja võib nõuda teist või lisakindlustust vaid sel juhul, kui lepingus tähendatud varandust või osa sellest ei leidunud /ne okasaloost v nahtsnosti/ § 612/. Küsimus, kas see varandus kindlustab nõudmised lepingu

täitmise kohta või üldse kõik taotlused, mis lepingu alusel on tekkinud, - tuleb lahendada esijoones lepingu sisu täitmisel teel. Seaduse teksti sõnadest "ne okasalos v nälitsnosti" tuleb nii aru saada, et kokkulepitud varandust ei leidunud enam kostja valduses, mille tõttu nõudja ei saa ke oma õigust teostada. Sel juhul on nõudja kohustatud tõendama /onus probandi/, et kokkulepitud varandust ei ole kostja valduses, sest nõudja taotleb sel juhul õigust kindlustada oma hagi teise, mitte lepingus näidatud varaga.

Need viimased kaks juhtumit, nimelt kui käib vaieluse omanduseõiguse pärast ja kui nõude aluseks olevas lepingus on näidatud kindlustuse puhul kostja erivara. - on erandid üldises reeglist selles mõttes, et siin on hageja kindlustuse viisi vabale valikule tehtud kitsendused.

Hagi kindlustuse instituudi ülesanne on täidetud, kui taotlused on kaitstud. Teiselt poolt aga kitsendavad kindlustuse abinõud suuremal või vähemal määral kostja huve. Seepärast lubab seadus hagikindlustuse viisi asendamist igal juhul, kui kostja selle vastu ei vaidle /§ 613/. Kui aga kostja selle vastu vaidleb, siis võib kohus kindlustust asendada teisega juhul kui kostja tõendab, et nimetatud kindlustuse viis täielikult vastab eelmisele ja selle jätmise ilmaaegu kitsendab kostjat /§ 614/. Kui kõik kindlustused võib

asendada küllaldase rahasumma või riigi väärtpaberitega vastavalt börsi kursiile /§ 615/. Kindlustus rahalise summaga on ilmtingimata kindel "regina cautionum", nii et iga teise kindlustuse asendamine rahalise summaga ei riiva hageja huve. Kui hageja kindlustamise asendamise vastu vaidleb, peab kostja tõendama, et tema poolt esitatud kindlustus ei aseta hagejat halvemasse seisukorda. Nimelt ta peab tõendama: 1/et esitatud vara kuulub temale, 2/et selle väärtus ei ole vähem kui antud kindlustuse summa, 3/et see vara on täiesti vaba kolmandate isikute taotlusist. Nende tingimuste olemasolul kohus võib lubada kindlustuse viisi asendamist, kui selle juures on kindlaks tehtud, et eelmine abinõu ilmaaegu takistab kostjat.

Hagi kindlustus kostja kinnisvara suhtes teostub keeluvõi hoiu märkuse sissekandmisega kinnistusregistrisse /§ 616, Not. S. § 316/. Kui nõudekindlustus on antud hagi omandusõiguse tunnustamise pärast siis kantakse vastavassele kinnisvarale keelumärkus kinnistusregistrisse. Keelumärkuse sissekandmine takistab kõikide omanike poolt vabatahtlikult ülesseatud õiguste kinnistamist selle kinnisvara suhtes. Nii näit. keelumärkuse sissekandmine kinnistusregistrisse omandusõiguse väielusel kinnisvara suhtes, paneb selle kinnisvara müügi seisma, kui see on toimetatud omaniku isiklike

võlausaldajate nõudel, kuid ei pane sunnümüüki seisma, kui see on toime pandud hüpoteegiliste kreditoride nõudel, kellede õigused on enne selle keelumärkuse kinnistusregistrisse sissekantud /Vene Senat 1906/89/.

Teistel juhtumel, kui hagikindlustus ei käi vaieluste kohta omandusõiguse tunnustamise pärast, kantakse kinnistusregistrisse hoiumärkus. Hoiumärkuse sissekandmine ei takista edaspidiste kinnistustoimingute teostamist, ta säilitab vaid õiguse suhtes vanuse, arvestades seda märkuse sissekandmise aja järele ning annab sellele õigusele kohustava jõu, nende kinnisvara omandajate suhtes, kellede õigused on hiljem sissekantud kui nimetatud hoiumärkus /Not.S. § 317/.

Hagikindlustus vallasvara suhtes toimetatakse vallasvara arestimise teel kas otseselt kostja juures või neis kohtades ja nende isikute juures, kus nad asuvad /§ 624/.

Kostja juures asetsevad asjad arestitakse üldiste reeglite kohaselt /§ 968-979/, kusjuures varandus antakse valdaja vastutavale hoiule nimekirja järgi. Kui valdaja loobus asju hoiule võtmast, antakse need üle erilisele hoidjale /§ 630, 1009 - 1020/.

Erandiks sellest reeglist on teatud vallasvara suhtes mis läheb kiiresti rikki /"podvergajetsä skorõi portše"/. Niisugust vallasvara ei või arestida nõudmise kindlustuseks

/§ 625/. Kindlustuse puhul kitsendatakse vallasasja omaniku korraldusõigust arestitud asjade peale, et nad võiksid säilida nõudmise lõpliku otsustamiseni ja nõudja võiks nendest saada rahuldust oma nõudmise järgi. Kui aga need asjad oma loomu poolest on kiiresti rikkiminevad ja kaotavad seistes oma väärtuse, ei või nad hoomulikult täita seda ülesannet. See eeskiri käib ainult nõudmiste kindlustuste kohta, mitte aga kui see rikkiminev vafa on arestitud kohtu poolt väljamõistetud taotluste täitmiseks, sest rikkiminevat vara kohtuotsuse täitmisel võib kohe mahamüüa enne veel kui ta seismise läbi kaotaks oma väärtuse, Hagi kindlustuse juures rikkiminevat vara maha müüja sellest saadud raha kohtu deposiiti panna oleks aga ülekohtune kostja huvide hülgamine, sest müügi läbi võib kostja saada kahju, et aga just hageja protsessi võidab, on küsimuse all. Mis puutub asjadesse mis selle seaduse eeskirja alla käivad, peavad nad oma loomu poolest olema kiiresti rikkiminevad, Sealjuures ei ole tähtis, et need esemed seismise tagajärjel täielikult hävineksid, küllalt on sellest, kui nende väärtus seismise tagajärjel tuntavalt väheneb. Küsimus kas vaklasasi kuulub rikkiminevate liiki, lahendab kohtupristav aresti pealepanekul, kusjuures pooled võivad üldistel alustel kohtupristavi tegevuse peale kaevata kohtule, kui selle tegevuse läbi on

nende õigused rikutud.

Kostja vallasvara ja rahasummad võib arestida ka kolmandate isikute juures. Täiteleht kostja vallasvara või temal saadaolevate rahasummade arestimise määrusega esitatakse kolmandatele isikutele, kelle käes kostja varandus, ühes allkirjaga, millega need viimased kohustuvad mitte väljaandma kostjale seda varandust. Täitmisest teatatakse kostjale.

Üldise reegli järele eeldatakse, et vallasasja vahdaja on ka selle omanik /Tsiv.seadustiku eelnõu § 866, BES § 917/. Kui hageja taotleb kostja valduses oleva vallasvara arestimist, ja kui hiljem selgub, et see vallasvara ei kuulunud kostjale, peab omandusõigust selle asja peale tõendama kolmas isik, kes kinnitab, et asi kuulub temale. Tekib küsimus, kellel lasub onus probandi juhul kui hageja taotleb vallasasja arestimist kolmanda isiku juures, kas peab sel juhul nõudja ühes kostja asjadega ja nende asukoha äranäitamisega tõendama ka veel seda, et asjad kuuluvad kostjale, mitte kolmandatele isikutele? Seda küsimust tuleb lahendada silmaspidades § 631-634 ettenähtud reegleid, mille järele kostja vallasasi kolmanda isiku juures hageja taotluste kõndlustuseks ei kuulu vahenditu arestimise alla vaid selle asemele võetakse kolmandalt isikult allkiri seda vallasvara kostjale mitte välja anda. Kui kolmas isik seda siiski teeb ja kui

see vallasasi tõelikult kuulus kostjale, siis see kolmas isik vastutab nõudjale tekitatud kahjude eest /§ 634/. Sel juhul peab aga nõudja tõendama vallasvara kuuluvust kostjale.

Erandiks üldisest reeglist on kui kolmas isik keeldub kostja vallasasja edaspidi oma käes pidama, siis kolmanda isiku käes olevat kostja vallasasja arestitakse üldiste reeglite järgi.

Kui ametasutuste käes on kostja vallasasjad või rahalised summad, antakse üle sinna täiteleht arestitud märkusega, mille järelle ametasutus on kohustatud kinnipidama igasuguseid väljaandmisi ja rahamaksmissi kuni uue korralduseni, väljaarvatud juhud, mis otse seaduses on ettenähtud / § 633/. Vahe era- ja ametasutise vahel on seega selles, et eraisikule või asutisele täiteleht esitatakse, ametasutisele antakse aga täiteleht üle, kusjuures mingisugust allkirja ei nõuta.

Kui kolmandad isikud ei täida eelpoolkirjeldatud eeskirju, nad vastutavad hagejale tekitatud kahjude eest kostja maksujõuetuse korral /§ 634/. Kolmandate isikute vastutus tekib kui I/ eraisikud, vaatamata oma allkirjale, annavad välja kostjale nende valduses olevad vallasasjad või rahalised summad, 2/ kui ametasutised, kellele täiteleht üleantud, ei peata kuni uue korralduseni igasuguseid väljamakse kostjale, väljaarvatud juhud mis seaduses ettenähtud. Kolmandad isikud ei vastuta, kui vaatamata oma allkirjale andsid üle kostjale vallasvara,

mis hagi kindlustamise korras arestimisele üldse ei kuulu /§ 625//kkiresti rikkiminevad vallasasjad/. Ei ole ka mingit vastutust, kui kolmandate isikute tegevuse läbi hagejale ei ole mingit kahju tekitatud. Hageja võib sealjuures nõuda oma kahjude heastamist ainult peale seda kui tema taotlused, mil- lede suhtes on lubatud kindlustus, on kohtu poolt väljamõis- tetud, kolmandate isikute tegevuse läbi ta on aga rahuldusest ilma jäänud. Kolmandate isikute vastutus tekib alles siis kui kostja on maksujõuetu. Maksujõuetus võib olla: 1/faktiline, 2/kohtulikult tunnistatud, kui maksujõuetuse määrus on seaduse- jõusse astunud. Viimane juhus ei tekita mingit kahtlust. Mis puutub esimest kaht juhtumit, on seda küsimust Vene kohtu- praktika lahendanud ses mõttes, et kreditoril on õigus esi- tada kahjutasu nõudmist kolmandate isikute ~~käest~~ vastu, kes andis võlgnikule välja tema juures arestitud vara, kui ilm- nes võlgniku faktiline maksujõuetus so. võlgnik ei suutnud ta- suda nõudmist, mille kindlustuseks vara oli arestitud, sest seadus räägib "nesostojatelnost po platezu", mitte üldiselt "nesostojatelnost". Kolmanda isiku vastutus tekib siis mitte nagu lihtsa käenduse juures lepingu põhjal, vaid kolmanda isi- ku süü tagajärjel /B.E.S. §§ 3436, 3440 jt./. Maksujõuetuse fak- ti peab tõendama nõudja, kes taotleb kolmandalt isikult kah- jude heastamist. Maksujõuetuse fakti tõenduseks, muuseas, on ka

Ts.K.S. § II22⁴ alusel kostjalt võetud/seletus tema vara kohta, kuni ~~see~~ see seletus vastupidiste tõenditega ei ole ümberliik.

Perioodiliste maksude arestimisel, mis kostjal saada kolmanda isiku käest lepingute ja aktide alusel, esitatakse nende isikutele täitelehe ja võetakse neilt kaja kostjale maksetavate summade kohta, nende suuruse ja viimase maksu tasumise aja kohta /§ 635/. Täitelehe esitamisel kolmandad isikud on kohustatud kõik edaspidised maksud toimetama selle kohtuasutisse, kelle poolt arest pandud, või kohtu deposiiti /§636/. Kui kolmandad isikud esitavad kajas valeandmeid, nad peavad tasuma trahvi kahekordses ulatuses sellest, mis püüdsid varjata /§638/, samuti kaja andmisest kõrvale põiklemise eest. Samuti vastutavad kolmandad isikud nõudjale tekitatud kahjude eest, kui nad kostjale kuuluvad vallasasja või raha nõudjale välja annavad vaatamata oma allkirjale /§ 640/.

Nõude kindlustused on lubatud kas hagi sisseandmisel või hiljem kuni sisulise kohtuotsaseni /§590/. Mida tuleb aga mõista sisulise kohtuotsuse all? Kas on see I astme või II astme lõplik otsus? Vene tsiviilprotsessi eelnõu 1900. a. ei jäta mingit kahtlust, et nõudmist võib kindlustada kuni kohtuotsaseni mida võib viibimata täita /projekt § 455/, mis vastab ka selle instituudi eesmärgile. Tõlgendades kehtivat õigust tema üldise mõtte järele, tuleme ka samale järeldusele. On ju

see oht rahuldusest hagi järele ilma jääda täiesti aktuaalne ka menetluse kestel kuni hageja käes on täiteleht, mille ta võib täitmisele pöörata. Siis selles on hagi kindlustus kui subsidiaarne kaitseabinõu, millega vältitakse oht, et nõudja küll protsessi võidab, kuid ei suuda tegelikult oma võitu rakendada ja õigusliku seisukorra jalule seada, -täiesti üleliigne. Ja seepärast peaks lubatama kindlustusi ka teises kohtuastmes, kui I aste ei andnud eeltäitmist või see on teise astme poolt tühistatud. Kui peaks antama kindlustust neil juhtudel kui lõpuliku kohtuotsust ei ole võimalik kohe täita või täitmine on seisma pandud /§§ 8141, 8142, 12951/. ~~§ 110-1901.a.~~ Sellele seisukohale on asunud ka Vene Senat /110-1901.a./.

Tekib küsimus, kas võib teises astmes nõudmisi kindlustada ka enne sisulist arutamist, kui need nõudmised ~~xxix~~ esimese astme poolt mitte ainult ei saanud kindlustatud, vaid isegi kogu nõudmine on tagasi lükatud. Issatsenkõ arvab, et sellele küsimusele tuleb jaatavalt vastata. Asudes vastupidisele seisukohale, kaotaks see instituit kogu oma mõtte, sest esimese astme ~~kohtuotsus~~ ei ole lõpulik, ~~mis~~ vastuvaidlemata osutub materjaalsele tööle. Sagedasti esimese astme otsus põhineb asjaoludele, mis kostja teises astmes toodud tõendustega ümber lükkab, kusjuures need uued asjaolud ilmnesid vaid peale esimese astme otsuste tegemist, mille tõttu ei võinud ~~kaaluda~~

ka otsusekaalumisel kaasa mõjuda. Uue asjaolu või tõendi et-
tetoomisel teises astmes on oma juures kõigutanud esimese
astme kohtuotsus ja neil tingimusil on kindlustuse andmine
teises astmes ka enne sisulist kohtuotsust kahtl~~u~~ mata võimat
lik. Tuleb veel silmas pidada, et ajavahemik esimese astme
otsusest kuni hagi lõpuliku lahendamiseni on meie kohtute
ülakoormtuse tõttu võrdlemisõ pikk.

15 juuni 1912. a. seadusega sundtäitmise instituudi sisse-
seadmisel tekkisid Vene kohtute praktikas ja teoorias vaie-
lused hagi kindlustuse kohta. Nimelt kutsus~~u~~ esile hagi kindlus-
tuse vajadust eriti selle seaduse § 161¹⁰—p. 2, mille järele
kostjale võimaldatakse vabatahtlikuks täitmiseks kolmepäeva-
line tähtaeg, arvates teate saamise otsuse täitmise kohta. See ~~ei~~
eeskiri ähvardas hävitada kogu selle seaduse tähtsuse, sest
andis halvausulisele kostjale eeskujuliku võimaluse oma varan-
dust aegsasti kõrvaldada, saades teada nõudja kavatsusest.
Juba see~~gi~~ ainus eeskiri on võimeline seda seadust surmama, sest
ükski kreditor, kes tahab nõudmist pöörata võlgniku vallas-
varale ei hakka seda kasutama. Seda kahjulikku eeskirja võib
seepärast paralüüeerida vaid ühel viisil—hagi kindlustuse
teel. /M. Duchan "Pravo" 1914. nr. 14./

Mis puutub kindlustuse lubatavusse sunnitäite menetluses,
tekkisid Vene õiguslikus teoorias kaks voolu. Ühed on arvami-

isel, et kuna siis pole tegemist hagiga kui niisugusega, vaid ise
isegi vastuoksa - seaduse asetab vastamise sunni täitmise
menetlusele /§ 161²¹, 161²³/, - siis ei või olla ka hagi kind-
lustust. Pealegi on sunnitäitmise korral antud otsus lõplik, mis
asendab kohtuotsuse ja isegi trükitulehe/A. Bugajeski "Pravo" 1914/

Teised peavad hagi kindlustamist võimalikuks sunnitäit-
mise menetluses /Duchan, Issatsenko/.

Üldiselt see küsimus meil on kaotanud oma teravuse, sest
§ 161¹⁰p.2 on kaotatud /R.T. 1926-II/ ja säilinud on vaid teo-
reetiline huvi.

Juhul, kui menetluse alul on nõude kindlustuse palve tagasi
lükatud, võib paluja menetluse kestvusel oma palvet korrata.

Kohtumääruse peale nõudekindlustuse asjus on lubatud esitada
erakaebused eraldi apellatsioonist /§ 596/. Erakaebuse esita-
mine ei pane seisma kohtumääruse hagikindlustuse andmise kohta.
Kaebus kohtumääruse äramuutmise peale, paneb selle määruse
täitmise seisma / § 597/.

Kui kindlustuse saamiseks vajalikud tingimused puudusid
hagi esitamisel, siis võivad menetluse kestel uued asjaolud
selguda. Seepärast kui kindlustust ei ole ~~antud~~ antud hagi
esitamisel, hagejal ei peaks äraütleva õiguses saada kindlus-
tust edaspidi menetluse kestel, kui selguvad asjaolud, mis
kinnitavad hageja õigust ühelt poolt ja teiselt poolt vaja-

dust hagi kindlustada. Need kindlustuse palved esitatakse samale kohtule, kus asi oli arutusel.

Kehtiv seadus ei määra otseselt kostja väljakutsumise küsimust kindlustuse palve arutamisel. Vene tsiviilprotsessi eelnõu /§ 461/ seab ülesse eeskirja, et säärased palved arutatakse ilma vastaspoole väljakutsumiseta, väljaarvatud vaid need juhud, kus kohus ~~sedax~~ eriliste asjaolude tõttu leiab vajalikuks. Missugustel asjaoludel kohus võib sarnast väljakutset pidada vajalikuks, seda otsustab kohus oma äranägemisel silmaspidades poolte huve. Kui kohus on arvamisel, et kaitsevahendite viibimata mittetarvitusele võtmise tõttu hageja õigused ei saa rikutud, ta võib otsustada vastaspoole väkjakuts.

Õigus esitada erakaebusi on eeskätt kostjal. Kuid ka nõudja võib esitada erakaebusi, kui esimese astme kohus on ta kindlustuse palve tagajärjeta jätnud. See on eriti tähtis selles mõttes, et sama kohus võib teistkordselt kindlustamise palve rahuldada vaid siis, kui ilmneb mõni uus asiolu. Erakaebuse õigus kuulub ka kolmandale isikule, kui ta esineb iseseisva poolena ja kui ta huvid on kindlustuse määrusega rikutud.

Kohtumäärust hagi kindlustuse kohta võib sama kohus ära muuta vaid sisulise kohtuotsusega, kuni sisulise kohtuotsuse tegemiseni aga vaid erakaebuse korras kõrgema kohtuaseme otsus /Annenkov/. Kohtumäärus kindlustamise asjas on rajatud hagi

tõepärasusele. Seda tõepärasust võib ümber lükata vaid sisulise kohtuotsusega, kus poolt nõudja etteloadetud tõendid on kohtu poolt kontrollitud ja hinnatud. Kui faktid ei kinnita esialgset oletust, mis oli kindlustuse andmise aluseks, siis kohus muudab ära ~~esialgset~~ kindlustuse määruse. Seepärast ei saa kohus enne kõikide tõendite sisulist kontrolli, so. enne sisulist kohtuotsust oma kindlustuse andmise määrust muuta.

Jaoskonnakohtunike juures annab kindlustusi jaoskonnakohtunik, üldkohtus võib kindlustust anda ka kohtuesimees kui palve on esitatud ajal mil ei ole kohtuistungit ja kui selle vahendi tarvitusele võtmine on väga kiire iseloomuline. Antud kindlustusabinõust esimees lähemal kohtuistungil peab kohtule ettekandma, kes seda kinnitab või muudab /§ 600/.

Kostjal, kes seadusejõusse astunud kohtuotsusega tema vastu nõudmisest vabaks mõistetud, on õigus nõuda kahjude tasumist, mis temale tekitatud kindlustuse pärast /§ 601/.

See eeskiri ei osutu protsessuaalse~~tele~~ tagajärgedele, mis tekkinud kohtupidamise korra rikkumise pärast, vaid ~~kestja~~ materjaalse õiguse peale, kes kohtuotsusega on õigeks mõistetud, ja annab temale nõudeõiguse hageja vastu, kelle ~~palve~~ palvel on ettevõetud see aluseta nõudekindlustus. See nõudeõiguse andmine on täiesti õigustatud, sest kindlustuse abinõu on kostjale tekitanud kahju.

Kostja võib nõuda ainult kahjude heastamist, mis tekkinud otseselt kindlustuse pärast, sealjuures kostja peab seadusjõusse astunud kohtuotsusega saama õigeks mõistetud. Seepärast ei või kostja nõuda kahjude heastamist kui ta vaid osaliselt on õigeks mõistetud. Kostja võib hagi esitada ainult pääle kohtuotsuse jõustumist.

.....

Allikad.

Issatšenko: Graždanskij protses, T.III, I.319 jj.

M.Duchan: Obespetsenie iska, predjavlennovo v porjadke ponuditelnovo obespetsenija po aktam, "Pravo" 1914.a.

A.Bugajevskij: Protsessualnie novellö, "Pravo" nr.46-1914.a.

K.Annenkov: Opöt komentarija, T.III, I.147 jj.

J.Tjutrjumov: Ustav Graždanskovo sudoproisvodstva, T.I., 1.1194.